
Slaven
BERTOŠA

Filozofski fakultet u Puli

POVIJESNA
ANTROPONIMIJA
I TOPONIMIJA
BARBANŠTINE I
RAKALJŠTINE
POČETKOM XIX.
STOLJEĆA

Grada za proučavanje područja Barbanštine i Rakaljštine, koje je do pada Mletačke Republike bilo ustrojeno kao zaseban feud, a o kojem su pisali više autora (primjerice: VUČETIĆ, 1954.; ZJAČIĆ, 1954.; KLEN, 1958., KLEN, 1961.; KLEN 1961.-62., KLEN, 1962.; DE FRANCESCHI, 1963.; KLEN, 1966.; NEŽIĆ, 1971.; BARBAN i BARBANŠTINA, 1976.; MIRKOVIĆ, 1985.; BARTOLIĆ i GRAH, 1991.; BERTOŠA, 2003.; BERTOŠA, 2004.) nalazi se u više domaćih i inozemnih ustanova. Između ostaloga, u Državnom arhivu u Veneciji (*Archivio di Stato di Venezia*) pohranjeni su spisi koji se odnose na stjecanje i upravljanje feudom od strane venecijanske obitelji Loredan (XVI.-XVIII. stoljeće). Podatci koji se odnose na katastar Istre, u sklopu kojega se nalaze i podaci ovoga područja – nalaze se u Državnom arhivu u Trstu (*Archivio di Stato di Trieste*), Državnom arhivu u Pazinu i Državnom arhivu u Splitu. U Državnom arhivu u Rijeci postoje isprave koje sadrže podatke vezane za austrijsku upravu tijekom XIX. stoljeća. Arhiv HAZU u Zagrebu čuva, pak, ostavštinu barbanskog načelnika Josipa Antuna Batela, o kojem su također pisali nekoliko autora (usp., primjerice: KLEN, 1961.-62., 303.-304.; BARBAN i BARBANŠTINA, 1976., 99.-109.; BERTOŠA, 1978., 42.-50.; LUKŠIĆ, 2001., 107.-111.).

U Državnom arhivu u Pazinu pohranjeni su i različiti notarski zapisi, koje je u svojem uredu u Barbanu sastavio notar Alessandro d'Eletti¹. Nalaze se u tri kutije (br. 97., 98. i 129.)², pri čemu je prvi svežanj u prvoj od njih na-

1 *Protocollo instrumenti, scritture e contratti stipulati da me Alessandro de Eletti Publico Nod[ar]o giurato comprovante in Barbana* (Državni arhiv u Pazinu (dalje: HR - DAPA), 9 (Notai di Dignano) - Notai di Barbana, Kutija 98.).

2 HR - DAPA, 9 (Notai di Dignano) - Notai di Barbana, Kutija 97, svežanj 1 (1814.-1815.), svežanj 2. (1816.), svežanj 3 (1817.); Kutija 98., svežanj 1. (1818.-1820.); Kutija 129., svežanj 1. (1821.).

grižen i oštećen te je predložen za restauraciju (stanje 30. ožujka 2004.). Isprave su pisane talijanskim jezikom³.

Posebice su zanimljivi neki od antroponima i toponima koji se u njima spominju, a odnose se na sam kaštel Barban i okolno područje – koje je u spomenuto doba pripadalo kotaru Vodnjan. U dokumentima – koji se odnose na razdoblje od 1814. do 1821. navedeno je 51 selo (*villa*) i naseljeno područje (*contrada*)⁴:

- Bateli (*Batelli*),
- Belavići (*Villa Bellavich*),
- Beloći (*Contrà Bellochi, Bellochi*),
- Bičići (*Villa Bicichi*),
- Biletići (*Villa Billetti*),
- Borinići (*Borinichi, Villa Borini, Villa Buorini*),
- Bratulići (*Villa Bratelich, Bratellich, Bratelichi*),
- Budići (*Budichi*),
- Celići (*Contrà / Contrada Celij*),
- Dobrani (*Contrà Dobrani, Villa Dobrani, Dobrani*),
- Draguzeti (*Contrà Dragosetti, Contrada Dragozetti, Dragozetti*),
- Duplići (*Duplichi*),
- Dvorišće (*Duorischie*),
- Frkeči (*Ferchezzi*),
- Fumeti (*Contrà Fumetti*),
- Glavani (*Villa Glavani*),
- Gočan (*Villa Golzana, Golzana*),
- Goleševo (*Contrà Gollesevo, Gollesevo*),
- Grandići (*Grandichi*),
- Hrboki (*Villa Herbochi, Herbochi, Villa Kerbochi, Villa Karbochi*),
- Hreljići (*Villa Cregli*),
- Jukići (*Giuchichi*),
- Jurićev Kal (*Giurivical*),
- Kancelari (*Contrà Cancellari*),
- Kožljani (*Villa Cosglianzi, Contrà Cosglianzi, Cosglianci, Cosgliani*),
- Kujići (*Villa Cuichi, Cuichi*),
- Lipljani (*Contrà dei Lipian*),
- Loze (*Contrà Lozze*),
- Majčići (*Maicich*),

3 Za pomoć u pronalaženju dokumenata i njihovom ustupanju na korištenje i ovom prilikom zahvaljujem ravnateljici Arhiva Tajani Ujčić, prof., te ostalim djelatnicima koji su mi pritom pomogli.

4 Pri utvrđivanju preciznog smještaja pojedinih lokaliteta i sela pomogli su mi profesorica Sijetlana Milotić, diplomirani učitelj Dragutin Kolić i nastavnica Ana Paus, kojima ovom prilikom također zahvaljujem.

- Manjadvorci (*Villa Magnaduorci*),
- Melnica (*Melnizza*),
- Opatija (*Opatia*),
- Orihi (*Villa Vorich, Vorichi*),
- Osipi (*Stanzia Ossip*),
- Pačići (*Villa Pacichi*),
- Palijon (*Contrada / Contrà / Posto / Sito Paglion*),
- Plehuti (*Contrà Plecuti*),
- Poljaki (*Pogliachi, Contrà Pogliachi*),
- Prdaci (*Perdezzi*),
- Prnjani (*Porgnana*),
- Puntera (*Villa Pontiera*),
- Rakalj (*Villa Castel Novo*),
- Rebići (*Villa Rebich, Rebichi*),
- Rojnići (*Stanzia Roinich*),
- Škitača (*Schitazza*),
- Stara Stancija (*Stanzia Vecchia*),
- Sv. Duh (*Contrà San Spirito*),
- Šajini (*Villa Saini*),
- Špadići (*Spadichi*),
- Trlji (*Contrà Traglia in Tramontana*),
- Vadrež (*Contrà Vadris*).

Izvan barbanskog područja navedeno je 32 mjesta:

- Bale (*Comune di Valle*),
- Balići (*Ballij Pieve di Fillipano, Territorio di Dignano*),
- Boškari (*Boscari Territorio di San Vincenti*),
- Cere (*Cere Territorio di Gimino*),
- Dokići (*Contrà Dochichi Territorio di Dignano*),
- Filipana (*Fillipano*),
- Gajana (*Gajano Territorio di Dignano*),
- Gologorica (*Gollogorizza*),
- Gračišće (*Gallignana*),
- Krmed (*Carmè Territorio di Valle*),
- Krnica (*Carnizza*),
- Kršan (*Chersano*),
- Kunj (*Cugn tener d'Albona*),
- Labin (*Albona*),
- Loborika (*L'Avarigo*),
- Marčana (*Villa Marzana, Marzana*),
- Mutvoran (*Momoran, Momorano sotto Carnizza*),
- Paladići (*Paladici*),
- Peroj (*Peroi*),
- Peruški (*Peruschi*),
- Pinezići (*Pinesichi*),
- Polje (*Poglie Territorio d'Albona*),

- Režanci (*Resanzi Territorio di San Vincenti*),
- Rovinj (*Rovigno*),
- Smoljanci (*Villa Smogliani Giurisdizione / Territorio di San Vincenti*),
- Sutivanac (*Contrà S. Ivanaz*),
- Sv. Lovreč (*San Lorenzo Territorio d'Albona*),
- Sv. Martin (*San Martino Territorio d'Albona*),
- Šumber (*Sumber*),
- Vižinada (*Visinada*),
- Vodnjan (*Dignano*),
- Žminj (*Gimino*).

Zabilježena su i četiri mjesta izvan Istre:

- tri u Karniji: • Karnija (*Cargna*),
  - Pесо,
  - Sostasio (*Sostasio, Canal di Gorto, Comune di Prato nella Cargna*),
- te • Silba (*Selve Territorio dio Zara*).

2) Antroponimi Barbanštine i Rakaljštine

Iz niza osobitosti istarskih antroponima valja izdvojiti činjenicu da su mnoga sela i zaseoci na poluotoku naziv dobili upravo prema prezimenu najbrojnije obitelji ili prema obitelji koja se na nekom lokalitetu prva smjestila i osnovala naselje. Vrijedi to i za Barbanštinu i Rakaljštinu, odnosno njima susjedna područja u južnoj Istri, a u tom su smislu karakteristična prezimena:

• Balija,	• Dobran,	• Pačić,
• Batel,	• Draguzet,	• Pavlić,
• Belavić,	• Duplić,	• Peruško,
• Benčić,	• Juršić,	• Poljak,
• Borina,	• Kancelar,	• Prdac,
• Budić,	• Koroman,	• Rajko,
• Buršić,	• Kožljan,	• Rebić,
• Celija,	• Lipljan,	• Rojnić,
• Cvek,	• Osip,	• Valić.

Gotovo sva prezimena navedena u tadašnjim dokumentima i danas su karakteristična za to područje. Posebice se uočava naglašena dominantnost hrvatskih prezimena - ne samo mjesnog žiteljstva, već i doseljenika - koja su, dakako, bila zabilježena talijanskom grafijom. Osim gore spomenutih, za to se područje na početku XIX. stoljeća vezuju i ova prezimena:

- Adamić,
- Andriančić,
- Antić,
- Baćac,
- Biljuh,
- Blažina,
- Božac,
- Božić,
- Brgić,
- Broskvar,
- Cam(b)lić,
- Ciceran,
- Družeta,
- Dugonja,
- Filipović,
- Glavaš,
- Grgorinić,
- Kalčić,
- Kolić,
- Martinčić,
- Mirković,
- Mohorović,
- Percan,
- Pliško,
- Racan,
- Radetić,
- Radolović,
- Škabić,
- Šušnjevac,
- (V)ukota,
- Zubanić,
- Živolić,
- Žudić.

Za barbansko-rakaljsko područje karakteristična je dosta slaba zastupljenost romanskog elementa. Izvan Barbana - upravnog središta iz vremena Mletačke Republike - i Raklja, koji se po važnosti nalazio odmah iza njega, talijanska su prezimena bila rijetka. Zabilježena su sljedeća:

- Bevilaqua,
- Briani,
- Fumetta,
- Mecchia,
- Pisani,
- Quaranta,
- Radole,
- Zulian.

Ima i nekoliko furlanskih prezimena - uz koja ponekad stoji oznaka mjesta iz kojeg je pojedinac stigao u Istru - a koja su danas poznata i po svojim pohrvaćenim oblicima:

- Cleva,
- Millos,
- Paus,
- Rovis,
- Vidas.

3) Toponimi Barbanštine i Rakljaštine

Toponimija ovog područja još jasnije pokazuje njegov hrvatski karakter. Iako su u ispravama svi toponimi i toponimijski oblici bili pisani talijanskom grafijom, dominantnost hrvatskih naziva pojedinim lokalitetima, uzvisina, dolina, predjela, itd. svakako je dovela do toga da su hrvatski toponimi ušli u uporabu i kod žitelja kojima komunikacijski jezik nije bio hrvatski (notari, neki svećenici, upravno osoblje i sl.).

Analizirana arhivska građa sadrži niz ojkonima (naseljenih mjesta), hidronima (imena voda), oronima (brda i uzvisina)... Usput napominjem da se povijesno-lingvističkom analizom istarskih toponima uopće u najnovije vrijeme bavilo nekoliko stručnjaka (BERTOŠA, 2001.; S. BERTOŠA 2002.; M. BERTOŠA 2002.).

Nazivlje se često bilježilo u dijalektalnoj, čakavskoj formi:

- Brajde poli kraljevski put (*Braide poli Craglieschi Put*) kod sela Trlji,
- Brajda poli jame (*Braida poli Giame*),
- Brajda poli lokve (*Braida poli Loque*),
- Brajdica v loze (*Braidizza v' Loze*),
- Ermanove brajde prid hižon (*Ermanove Braide prid chison*) na području Raklja,
- Lipljanske sinokoše (*Lipiansche sinocosse*) u selu Jurićev Kal,
- Njiva zgora loze (*Gniva sgora lose*),
- Plitka vala (*Plitca Valla*),
- Poli Golobinke (*Poli Gollobinche*) kod sela Draguzeti,
- Poli kruške (*poli Crusche*) u kontradi Palijon,
- Poli vale Riknjače (*poli valle Richgnazze*) kod sela Belavići,
- Rupe poli boške (*Ruppe poli Bosche*) na Gočanu,
- Sepine brajde (*Sepine Braide*) u Punteri,
- Sinokoša pod kruškon (*Sinocossa pod Cruscon*),
- Sinokoša poli boške (*Sinocossa poli Bosche*) na Gočanu,
- Stare brajde (Stare Braide) na Goleševu,
- V smokvine (*V Smoquine*) ispod sela Bateli,
- Vrt poli čerišnje (*Verto poli cerisgne*) u Poljakima,
- Zadnje njive poli Fernakovice (*Zadgne Gnive poli Fernacovizze*).

Postoji i slučaj da je toponim zapisan dijelom hrvatskim, a dijelom talijanskim jezikom:

- Vrt prid hižon (*Orto prid chison*) u selu Biletići.

Poseban slučaj predstavljaju tzv. zatke (žatike), poljoprivredna dobra koja vlasnik nije obrađivao, nego davao na obradu drugome, tj. iznajmljivao. Na Barbanštini, kao i na susjednoj Labinštini i Plominštini, pojam "zatka" odnosio se i na posjed sa seljačkom kućom. Zatke su postojale i u austrijskom dijelu Istre, a njihovi posjednici nazivali su se zatkari (BRATULIĆ, 1960., 307.-310.; BERTOŠA 1995., 673.).

U analiziranim notarskim zapisima s početka XIX. stoljeća spominju se, primjerice:

- Zatka Rebić (*Zatica Rebich*),

- Zatica iza sela Manjadvorci (*Zatica dietro la Villa Magnaduorci*),
- Zatica Kujići iznad sela Prdaci (*Zatica Cuichi sopra li Perdezzi*),
- Zatica poli Orišnjak (*Zatica poli orissignach*),
- Zatica poli Njive prid braidah (*Zatica poli Gnive prid Braidach*),
- Zatica Budići (*Zatica Budichi*),
- Zatica Bulićka (*Zatica Bullisca*),
- Zatica poli Rupace u Jurićevom Kalu (*Zatica poli Ruppazze in Giurivical*).

Valja spomenuti i činjenicu da su pojedini toponimi istog imena postojali na području dva ili više sela. To je, primjerice, slučaj s oblikom “ograda”, koji se susreće na području sljedećih sela:

- Belavići (*Ograda Racanova*),
- Borinići (*Vellica ograda*),
- Glavani (*Ograda Cerisgnevizza*),
- Gočan (*Ograda poli Bosche*),
- Goleševo (*Vellica ograda*),
- Jurićev Kal (*Ograda posta in Giurivical*),
- Manjadvorci (*Ograda poli differenze*),
- Melnica (*Ograda Ivetinca*),
- Rebići (*Marcova ograda*).

Isto vrijedi i za oblik “dolina”, primjerice:

- Velika dolina (*Vellica Dolina*) u Celićima,
- Duga dolina (*Duga Dolina*) na Gočanu.

Oblik “njiva” (*gniva*) postojao je posvuda, primjerice:

- Babina njiva (*Babina gniva*) na Gočanu,
- Njiva poli brajdice (*Gniva poli Braidizze*),
- Njiva poli bristi (*Gniva poli Bristi*) u kontradi Palijon,
- Njiva poli jamine (*Gniva poli Giamine*) ispod Sv. Ljutera,

- Njiva poli rupe (*Gniva poli Ruppe*),
- Njiva zad gumno (*Gniva zad Gumno*),
- Velika njiva (*Vellica Gniva*) iza sela Belavići,
- Velika njiva (*Vellica Gniva*) kod Palijona.

Zabilježeni su i toponimi u deminutivu:

- “Dražica” (*Drasizza*),
- “Lokvica” (*Loquizza*),
- “Njivica” (*Gnivizza*),
- “Ogradica” (*Ogradizza*).

Ponekad je bio označen i precizniji smještaj lokaliteta:

- Koronal i Kazal, lokaliteti ispred kuća u Paladićima (Coronal (...) Casal (...) dinanzi le case chiamate Paladici),
- Mala dolina nazvana Kapuznjak, smještena u Dolini pod boškico na području sela Orihi (*Vallada Capusgnach posta in Valle pod Boschizzo distretto della Villa Vorich*),
- Palijon ispod brda Sv. Eleuterij/Luterij/Ljuter (*Paglion posto sotto San Eleuterio*),
- Stancija Rojnići na području stare crkve Blažene Djevice od Oranice (*Stanzia Roinich nel distretto della Chiesa dell'oranizza*),
- Vala Sermentovac na lokalitetu Boljunka (*Valla Sermentovaz posta in Bogliunca*),
- Veliki laz na rijeci Raši (*Vellichi Laz, presso il Fiume, posto nella Valle dell'Arsa*),
- Vrtlina, lokalitet iza kuća sela Rebići (*Vertlina dietro le case nei Rebich*).

Zanimljivo je i bilježenje toponima:

- Voćnjak (*Vocagnach*) na području sela Kožljani.

Također su upisani i toponimi:

- Bazgovača (*Basgovazza*) kod sela Belavići,
- Jamina (*Giamina*) kod Palijona,
- Soline na Pisku,
- Draga u Borinićima i u Jurićevom Kalu,
- Radinica (*Radinizza*),
- Cerovac (*Cerovaz*) u Dupličima,
- Brdo (*Berdo*) na Goleševu i u Hreljićima,
- Rankovac (*Rancovaz*),
- Dugovača (*Dugovazza*),
- Trnovača (*Ternovazza*) kod Majčići,
- Kaptevica (*Captevizza*) ili Kaptovica (*Captovizza*) u Poljakima,
- Lakovica (*Lacovizza*) u Draguzetima,
- Dota kod Kujića,
- Gospoština (*Gospostina*) kod Puntere,
- Arlovac (*Arlovaz*) kod sela Šajini,
- Jaškovića (*Giascovizza*) kod sela Belavići,
- Glavica (*Glavizza*),
- Majada kod sela Rebići i u Dobranima,
- Brig (*Brigh*) kod Celića i Kožljana,
- Dvorine (*Duorine*) na Gočanu,
- Kavalarica (*Cavallarizza*) kod Kožljana,
- Brajdica (*Braidizza*) kod sela Šajini,
- Konopišće (*Conopischie*),

- Zidina kod Rebića i u Melnici,
- Konopljar (*Conopiar*) u Kancelarima,
- Gobovica (*Gobovizza*) kod Marčane,
- Kartovica (*Cartovizza*) u Poljakima,
- Potok (*Potoch*) u Borinićima,
- Kalina (*Calina*) ispod sela Rebići,
- Kaluža (*Calusa*) u Plehutima,
- Klen (*Clen*) ispod sela Beloći,
- Rebri u Poljakima,
- Markutica (*Marcutizza*) u Punteri,
- Pukovac (*Pucovaz*) na Goleševu,
- Loza u Punteri.

Od vrsta terena zabilježeni su sljedeći toponimi:

- Šuma Dubrova (*Bosco Dubrova*),
- Lokva Lovranica (*Laco Lovranizza*).

Područje Barbana i Raklja ima značajno mjesto u kontinuiranom i višestoljetnom procesu doseljavanja u Istru. Poput susjednog Labina - smještenog s druge strane Raške doline - i ovdje je, čak i prije velikih migracijskih kretanja, hrvatska jezgra bila posebice snažna. Mnoge su kontrade nosile isključivo hrvatske nazive, a iz postojećih podataka o naseljima, podrijetlu prezimena i njihovoj etničkoj pripadnosti može se zapaziti da je i većina žitelja bila hrvatska (BERTOŠA, 2003., 131.).

Literatura

---

1. *Barban i Barbanština - Zbornik radova* (1976.), Pula, Izdavačka zajednica Čakavskog sabora - Pula.
2. Bartolić, M, Grah, I. (ur.) (1991.), *Crkva u Istri: osobe, mjesta i drugi podaci porečke i pulske biskupije (stanje 1. siječnja 1991. godine)* Pazin, II., popunjeno izdanje, Istarsko književno društvo "Juraj Dobrila" i Biskupski ordinarijat - Poreč.
3. Bertoša, M. (1978.), *Istarsko vrijeme prošlo*, Pula, Glas Istre – Pula.
4. Bertoša, M. (1995.), *Istra: Doba Venecije (XVI.-XVIII. stoljeće)*, drugo prerađeno i dopunjeno izdanje, Pula, Zavičajna naklada "Žakan Juri".
5. Bertoša, M. (2001.), Arhivsko iščitavanje toponima. Dva istarska primjera: Livade i Rušnjak, *Folia onomastica croatica*, 10., 23.-31.
6. Bertoša, M. (2002.), Imena šuma u *Catasticum Fabii de Canali provisoris super lignis in Histria et Dalmatia* iz godine 1566., *Suvremena lingvistika*, 28 (1.-2.), 31.-44.
7. Bertoša, S. (2002.), *Život i smrt u Puli. Starosjeditelji i doseljenici od XVII. do početka XIX. stoljeća*, Pazin, Skupština Udruga Matice hrvatske Istarske županije.
8. Bertoša, S. (2003.), Migracijski smjerovi u Mletačkoj Istri: Barban-Pula (17.-19. stoljeće), U: D. Agičić (ur.), *Zbornik Mire Kolar Dimitrijević* (str. 131.-143.), Zagreb, FF press.
9. Bertoša, S. (2004.) Iz crkvene prošlosti Barbana (16.-19. stoljeće), *Croatica Christiana Periodica*, 53., 59.-88.
10. Bratulić, V. (1960.), "Zatke" i "zatkari" u XVI. stoljeću u Istri, *Jadranski zbornik*, IV., 307.-310.
11. De Franceschi, C. (1963.), Storia documentata della Contea di Pisino, *Atti e Memorie della Società Istriana di Archeologia e Storia Patria*, X-XII, n. s., 287.-291.
12. Klen, D. (1958.), Ustanova "satnika" i "čete" s naročitim obzirom na te ustanove u Barbanu, *Jadranski zbornik*, III., 259.-272.
13. Klen, D. (1961.), "Barbanski statut" u odnosu na ranija pravna vrela Barbana i Raklja, *Anali Jadranskog instituta*, III., 363.-387.
14. Klen, D. (1961.-62.), Dopune objavljenim kodeksima loredanskih terminacija za Barban i Rakalj; neka raz-

matranja u vezi s njima - kao uvod, *Vjesnik Historijskog arhiva u Rijeci*, VI,-VII., 295.-451.

15. Klen, D. (1962.), Barbanski kapituli iz 1548., *Jadranski zbornik*, sv. V., 101.-115.

16. Klen, D. (1966.), Solane i rižišta na istočnoj obali Istre (XVII.-XVIII. st.), *Jadranski zbornik*, VI., 237.-252.

17. Lukšić, M. E. (2001.), Barbanski povjesnik Josip Antun Batel (1827.-1889.). Povodom 175. godišnjice njegova rođenja, *Istarska danica*, 2002., 107.-111.

18. Mirković, M. (1985.), *Ekonomska historija Jugoslavije*, Pula-Rijeka, Čakavski sabor – Pula, Istarska naklada – Pula, Otokar Keršovani – Opatija, Edit – Rijeka, Centro di ricerche storiche – Rovinj.

19. Nežić, D. (1971.), *Barbanski kraj u prošlosti. Prigodom 270-godišnjice župne crkve u Barbanu*, Rijeka, Župni ured - Barban.

20. Vučetić, B. (1954.), Knjiga terminacija feudalne jurisdikcije Barban - Rakalj (1576.-1743.), *Vjesnik Državnog arhiva u Rijeci*, II., 101.-307.

21. Zjačić, M. (1954.), Knjiga vizitacije feudalne jurisdikcije Barbana i Raklja iz godine 1767., *Vjesnik Državnog arhiva u Rijeci*, II., 309.-490.

POVIJESNA ANTROPONIMIJA I TOPONIMIJA
BARBANŠTINE I RAKALJŠTINE
POČETKOM XIX. STOLJEĆA

Ključne riječi: Barban, Rakalj, 19. stoljeće,
antroponimija, toponimija

Građa za proučavanje područja Barbanštine i Rakaljštine – koje je do pada Mletačke Republike bilo ustrojeno kao zaseban feud – nalazi se u više domaćih i inozemnih ustanova. Između ostaloga, u Državnom arhivu u Pazinu pohranjeni su i različiti notarski zapisi, koje je u svojem uredu u Barbanu sastavio notar Alessandro d'Eletti. Pisani su talijanskim jezikom. Posebice su zanimljivi neki od antroponima i toponima koji se u njima spominju, a odnose se na sam kaštel Barban i okolno područje – koje je tada spadalo pod kotar Vodnjan.

U dokumentima – koji se odnose na razdoblje od 1814. do 1821. navedeno je 51 selo na barbanskom i rakaljskom području, 32 izvan njega te četiri izvan Istre.

Mnoga su naselja – pa tako i ona na Barbanštini i Rakaljštini – naziv dobila prema prezimenu najbrojnije obitelji ili prema obitelji koja se na nekom lokalitetu prva naselila. U analiziranim se dokumentima tako navode sljedeća prezimena: Andriančić, Balija, Batel, Belavić, Bileta, Biljuh, Bolković, Borina, Božac, Božić, Bratelić, Brgić, Broskvar, Budić, Buršić, Camlić, Catela, Celija, Ciceran, Čadro, Dobran, Draguzet, Družeta, Duplić, Fumeta, Glavaš, Grgorinić, Hrbok, Hrelja, Kancelar, Kleva, Kolić, Koroman, Lipljan, Martinčić, Mirković, Osip, Pačić, Paus, Pavlić, Percan, Plehut, Pliško, Poljak, Prdac, Rajko, Rebić, Rojnić, Ružić, Škabić, Šušnjevac, Ukota, Želesko, Živolić, Žudić.

Gotovo sva ova prezimena i danas su karakteristična za to područje. Posebice se uočava naglašena dominantnost i kontinuitet hrvatskih prezimena.

ANTROPONIMIA E TOPONIMIA STORICA DEL TERRITORIO DI BARBANA E CASTEL- NUOVO ALL'INIZIO DELL'OTTOCENTO

Slaven Bertoša
Povijesna antroponimija
i toponimija Barbanštine i
Rakljaštine početkom
XIX. stoljeća

Parole chiave: Barbana d'Istria, Castelnuovo d'Istria, '800, antroponimia, toponimia

Il materiale archivistico riguardante il territorio di Barbana e Castelnuovo – che fino alla caduta della Repubblica di Venezia fu organizzato come feudo separato – si trova in diversi archivi nazionali ed esteri. Fra l'altro, nell'Archivio di Stato di Pisino sono conservati numerosi atti notarili, scritti in lingua italiana e compilati dal notaio Alessandro d'Eletti nella sua cancelleria a Barbana. Sono particolarmente interessanti alcuni antroponimi e toponimi in essi annotati che si riferiscono al castello di Barbana e al suo territorio circostante, che in quel periodo faceva parte del Distretto di Dignano.

Nei documenti - che comprendono il periodo dal 1814 al 1821 - è menzionato 51 villaggio del territorio di Barbana e Castelnuovo, 32 villaggi delle altre parti dell'Istria e quattro fuori di essa.

Molti villaggi - e così anche quelli nel territorio di Barbana e Castelnuovo - hanno ottenuto il nome in base al cognome della famiglia più numerosa o quella che per prima ha colonizzato una certa località. Nei documenti analizzati sono così menzionati i seguenti cognomi: Andriancich, Ballia, Batel, Belavich, Biletta, Bigliuch, Bolcovich, Borina, Bosaz, Bosich, Bratelich, Berghich, Brosquar, Budich, Bursich, Zamlich, Zatella, Celia, Ciceran, Chiadro, Dobran, Dragoset, Drusetta, Duplich, Fumetta, Glavas, Ghergorinich, Herboch, Creglia, Cancelar, Cleva, Colich, Coroman, Lipian, Martincich, Mircovich, Ossip, Pacich, Paus, Paulich, Perzan, Plecut, Plisco, Pogliach, Perdez, Raico, Rebich, Roinich, Rusich, Scabich, Susgnevaz, Vucota, Zelesco, Xivolich e Xudich.

Quasi tutti i cognomi menzionati sono caratteristici per questo territorio anche oggi. Specialmente ravvisabile è la supremazia e la continuità dei cognomi croati.